

พระสังวรานูวงศ์เถร (ชุ่ม)

พระสังวรานูวงศ์เถร มีนามเดิมว่า **ชุ่ม** เป็นบุตรนายอ่อน โปอ่อน นางขลิบ โปอ่อน เกิดที่ตำบลเกาะท่าพระ อำเภอบางกอกใหญ่ จังหวัดธนบุรี เมื่อวันพุธ แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีฉลู เบญจศก จ.ศ. ๑๒๑๕ ตรงกับวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๓๙๖ ในต้นรัชกาลที่ ๔ ได้เล่าเรียนภาษาไทย ภาษบาลี ในสำนักพระอาจารย์ทอง วัดราชสิทธาราม ตั้งแต่ ๑๐ ขวบ

ปีพระพุทธศักราช ๒๔๐๘ ในรัชกาลที่ ๔ อายุ ๑๓ ปี บรรพชาเป็นสามเณร ในสำนักพระสังวรานูวงศ์เถร (เมฆ) ได้ศึกษาอยู่ตลอดมา ทั้งคันถธุระ และวิปัสสนาธุระ

ปีพระพุทธศักราช ๒๔๑๗ ในรัชกาลที่ ๕ เมื่ออายุได้ ๒๑ ปี อุปสมบท ณ. พัทธสีมา วัดราชสิทธาราม พระสังวรานูวงศ์เถร (เมฆ) เป็นพระอุปัชฌาย์ พระปลัดโต เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระสมุห์กลิ่น เป็นพระอนุสาวนาจารย์

อุปสมบทแล้วศึกษาพระกรรมฐานมัชฌิมา แบบลำดับ กับพระสังวรานูวงศ์เถร (เมฆ) และศึกษาพระกรรมฐานต่อกับ พระสังวรานูวงศ์เถร (เอี่ยม) ครั้งยังเป็นพระครูสังวรสมาธิวัตร แล้วได้ออกศึกษาจาริกธุดงค์ไปตามสถานที่ต่างๆ เป็นประจำทุกปี ต่อมาได้รับสืบทอดไม้เท้า ไม้ยอดตาล จากพระสังวรานูวงศ์เถร (เมฆ) องค์พระอุปัชฌาย์

ปีพระพุทธศักราช ๒๔๒๑ เป็นเจ้าคณะหมวด เมื่อพรรษาได้ ๔ พรรษา

ปีพระพุทธศักราช ๒๔๒๔ เป็นพระใบฎีกา ว่าที่ถานานุกรมชั้นที่ ๑ ของพระสังวรานูวงศ์เถร (เมฆ)

ปีพระพุทธศักราช ๒๔๒๗ พรรษา ๑๐ เป็นพระสมุห์ ว่าที่ถานานุกรมชั้นที่ ๒ ของพระอมรมหาจารย์ (เกษ) ในพรรษานั้นท่านได้รับแต่งตั้งจาก พระสังวรานูวงศ์เถร (เมฆ) ให้เป็น พระอาจารย์บอกพระกรรมฐานมัชฌิมา แบบลำดับด้วย

ปีพระพุทธศักราช ๒๔๒๘ พรรษาที่ ๑๒ ได้เป็นพระปลัด ว่าที่ถานานุกรมชั้นที่ ๑ ของพระสังวรานูวงศ์เถร (เอี่ยม)

ปีพระพุทธศักราช ๒๔๕๑ ได้รับพระราชทานสมณะศักดิ์เป็น พระครูชั้นพิเศษ ตำแหน่งรองเจ้าอาวาสที่ **พระครูสังวรสมาธิวัตร** ได้รับพระราชทานนิตยภัตเดือนละ ๗ บาท และในปีเดียวกันนี้ พระครูสังวรสมาธิวัตร (ชุ่ม) ได้รับแต่งตั้งเป็น **พระคณาจารย์เอก ฝ่ายวิปัสสนาธุระ**

ปีพระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณะศักดิ์เป็นพระราชกณะสามัญ ฝ่ายวิปัสสนาธุระที่ พระสังวรานูวงศ์เถร รับพระราชทานพัดงาสน เป็นองค์สุดท้ายของวัดราชสิทธาราม ได้รับพระราชทานนิตยภัตเดือนละ ๑๒ บาท

ปีพระพุทธศักราช ๒๔๕๘ พระสุธรรมสังวร (ม่วง) ลาออกจากเจ้าอาวาสวัดราชสิทธาราม กลับไปวัดเดิม พระสังวรานูวงศ์เถร (ชุ่ม) จึงได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดราชสิทธาราม เป็นองค์ต่อมา และเป็นเจ้าคณะใหญ่ธัญวาลี มณฑลธนบุรี นับเป็นองค์สุดท้าย ที่เจ้าอาวาสวัดราชสิทธาราม ได้เป็นเจ้าคณะใหญ่ธัญวาลี ประจำมณฑลธนบุรี และได้รับพระราชทาน พัดงาสน เป็นองค์สุดท้าย ของวัดราชสิทธาราม ผู้คนที่ทั้งหลายในสมัยนั้น เรียกขานนามท่านว่า **ท่านเจ้าคุณสังวรฯบ้าง หลวงปู่ชุ่มบ้าง**

ปีพระพุทธศักราช ๒๔๕๙ ได้รับพระราชทานนิตยภัตเพิ่มขึ้นอีก เดือนละ ๒ บาท รวมเป็น ๒๔ บาท เทียบพระราชกณะชั้นราช

ปีพระพุทธศักราช ๒๔๖๐ พระสังวรานูวงศ์เถร (ชุ่ม) ครองวัดราชสิทธารามแล้ว พระกรรมฐานมัชฌิมา แบบลำดับ ในสมัยท่านเจริญรุ่งเรืองมาก มีพระเถระพระมหาเถร มาศึกษาพระกรรมฐานมัชฌิมา แบบลำดับกัน

มากมาย มีปรากฏชื่อเสียงหลายท่านคือ พระภิกษุพริ้ง (พระครูประสาทสิกขกิจ) วัดบางประกอก พระภิกษุสด (พระมงคลเทพมุนี)วัดปากน้ำ พระภิกษุโต๊ะ (พระราชวังวราภิมณฑ์)วัดประดู่พิมพลี พระภิกษุก๊วย (พระครูพรหมญาณวินิจ) วัดหงส์รัตนาราม พระภิกษุขัน (พระครูกลินสังวร) วัดสระเกษ พระภิกษุเพิ่ม (พระพุทธวิถีนายก) วัดกลางบางแก้ว หลวงพ่อปานวัดบางนมโค มาศึกษากับพระสังวรานุนวงศ์เถร (ชุ่ม)ไม่ทัน ท่านจึงไปศึกษากับ หลวงพ่อพริ้ง วัดบางประกอกฯ แทน ในกาลต่อมา

การศึกษาสมัยท่านครองวัด ท่านเป็นพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระเอง พระครูสังวรสมาธิวัตร (แป๊ะ) เป็นผู้ช่วยพระอาจารย์ใหญ่ ทางด้านพระปริยัติธรรม พระมหาสอนเป็น พระอาจารย์ใหญ่ เรียนพระบาลีไปเรียนที่วัดประยูรวงศาวาสบ้าง วัดอรุณราชวรารามบ้าง

ในสมัยที่ท่านครองวัด พระกรรมฐานเจริญรุ่งเรืองมาก ถึงขนาดมีพระสงฆ์มาศึกษาพระกรรมฐานมาก ถึง ๒๐๐ รูปเศษ ท่านเป็นผู้เก็บรักษา เครื่องบริวารต่างๆของบูรพาจารย์พระกรรมฐาน ต่อจากพระอาจารย์ของท่าน มีบริวารของสมเด็จพระสังฆราช (สุกโกเถื่อน)เป็นต้น ปัจจุบันบริวารต่างๆได้เก็บรักษาไว้ใน พิพิธภัณฑ์พระกรรมฐาน คณะ ๕ วัดราชสิทธาราม

ปีพระพุทธศักราช ๒๔๗๐ ท่านมรณภาพลงด้วยโรคชรา เมื่อวันที่จันทร์ที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๔๗๐ รวมสิริรวมอายุได้ ๗๕ ปี พรรษา ๕๔ เมื่อท่านมรณะภาพไม่นาน มีผู้คนคณะสงฆ์ที่เคารพนับถือท่านได้มาที่วัดราชสิทธารามกันแน่นวัดมีเรื่องจดที่คลองหน้าวัดแน่นขนัด เก็บสรีระของท่าน ไว้บำเพ็ญกุศลประมาณ ๑๐๐ วัน ระหว่างบำเพ็ญกุศลมีการจุดพลุดลอดทั้ง ๑๐๐ วัน เมื่อจะพระราชทานเพลิงศพทางวัด ได้จัดทำเมรุ ทำเป็นรูปทรงเขาพระสุเมรุราช ข้างพระเจดีย์ใหญ่หน้าวัดด้านใต้ พระราชทานเพลิงศพเมื่อ วันอาทิตย์ที่ ๒๕ มีนาคม ๒๔๗๐ (นับเดือนไทย ตั้งแต่ เดือนเมษายน เป็นปี ๒๔๗๑) สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราวุฒิสวัสดิ์เสด็จมาเป็นองค์ประธาน พระราชทานเพลิงศพ ท่านเสด็จมาโดยมิได้มีหมายกำหนดการมาก่อน เมื่อมาถึงทางวัดได้จัดการให้พระองค์ท่านประทับนั่งอย่างสมพระเกียรติ (นั่งโต๊ะ) แต่พระองค์ท่านได้ตรัสว่า ฉันมาเผาอาจารย์ฉัน แล้วพระองค์ท่านก็ให้พระสงฆ์ติดตามท่านมาปลุกอาสนะธรรมดา ประทับนั่งลงกับพื้นในที่ชุมนุมสงฆ์แถวหน้าอย่างโดยไม่ถือพระองค์ กล่าวที่ท่านเป็นสมเด็จพระสังฆราชเจ้าองค์เดียว ที่เสด็จมาศึกษาพระกรรมฐานมัชฌิมาแบบลำดับจนจบ กล่าวขานกันสมัยนั้นว่าท่านเป็นพระมหาเถรองค์หนึ่งที่ บรรลุคุณวิเศษในพระพุทธศาสนา พระองค์ท่านจะมาศึกษาแบบส่วนพระองค์ในเวลาค่ำ หลังเสร็จราชกิจ ทรงศึกษา กับพระสังวรานุนวงศ์เถร(ชุ่ม) ณ วัดราชสิทธารามที่กุฎิหลังเขี้ยว (ปัจจุบันรื้อไปแล้วไปปลูกไว้ที่คณะ ๑)ใกล้เข้า พระองค์ท่านก็เสด็จกลับโดยเรือจ้าง (ไป กลับเรือจ้าง) พระองค์ท่านไม่ทรงใช้ ของเรือหลวง

เมื่อเสร็จงานพระราชทานเพลิงแล้ว คณะสงฆ์ คณะศิษยานุศิษย์ได้ทำการหล่อรูปเหมือนท่านประดิษฐานไว้ที่ มุมเจดีย์หน้าพระอุโบสถด้านทิศใต้ เป็นที่สักการบูชา มาจนทุกวันนี้

นับแต่สิ้น พระสังวรานุนวงศ์เถร(ชุ่ม)แล้ว ก็เกิดมีสำนักพระกรรมฐานต่างๆ เกิดขึ้นมากมายในกรุงรัตนโกสินทร์ สภาพความเป็นวัดอรุณวาสีหลัก ที่วัดราชสิทธารามนี้ ก็เกือบจะหมดไปด้วย แต่พระกรรมฐานมัชฌิมา แบบลำดับ ของสมเด็จพระสังฆราช ใก้เถื่อน ก็ยังปรากฏอยู่จนทุกวันนี้